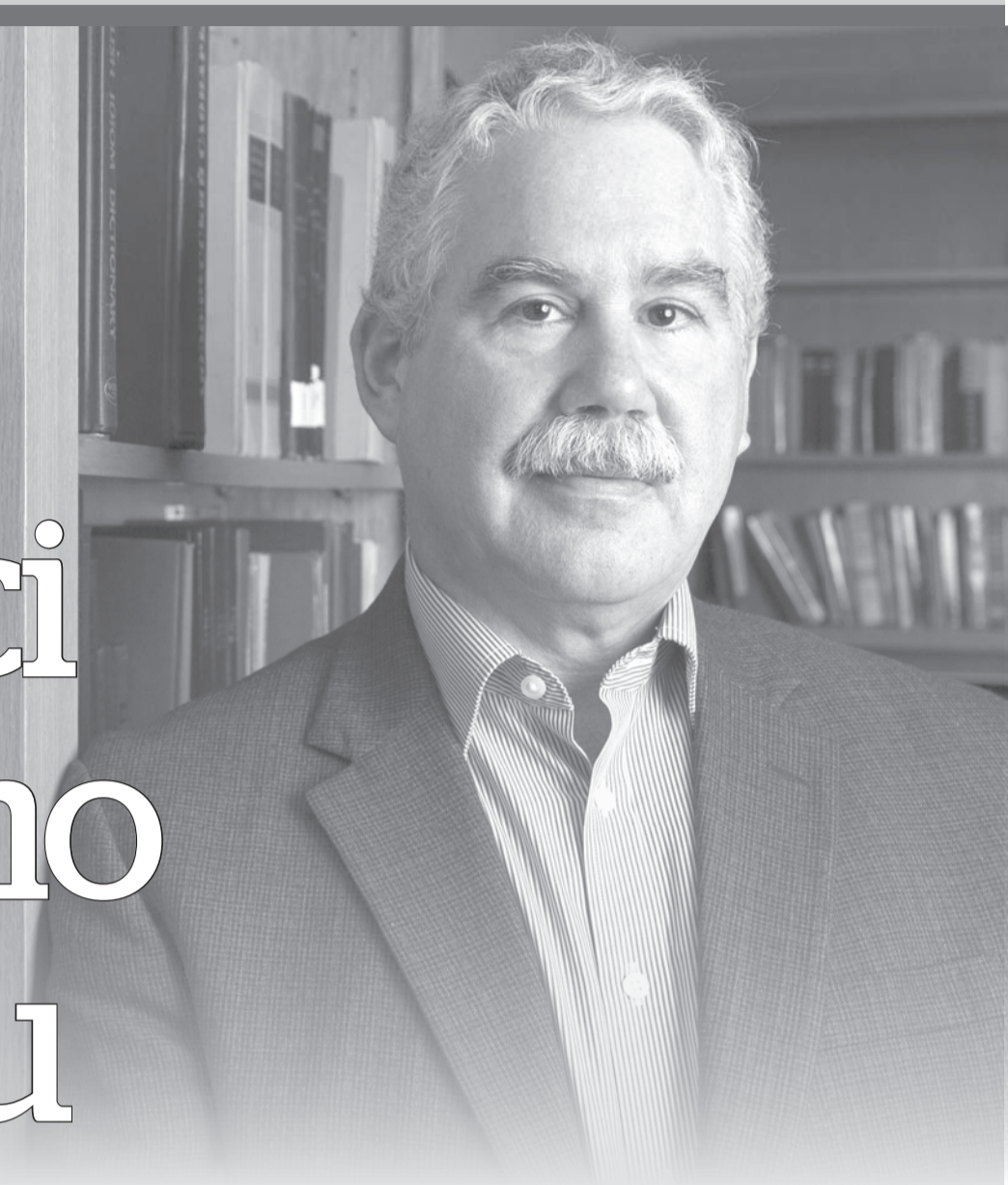

INTERVJU: Mark Grinberg, direktor Fakulteta za jezike, književnosti i kulture na Univerzitetu u Kansasu

Prostori podrška humanistici nemilosrdno se smanjuju

PODGORICA - Akademik Mark Grinberg, direktor Fakulteta za jezike, književnosti i kulture na University of Kansas, boravio je nedavno u Crnoj Gori povodom potpisivanja Sporazuma o kulturnoj, obrazovnoj i naučnoj saradnji između Fakulteta za crnogorski jezik i književnost sa Cetinja i Univerziteta u Kansasu.

Grinberg je doktorirao 1990. godine na UCLA (Kalifornijski univerzitet u Los Angelesu) iz dijalektologije na osnovu terenskog istraživanja u Prekomurju (Slovenija) i Porablju (Mađarska). Bio je student pokojnog profesora Pavla Ivića, autora od sada najautoritativnijeg priručnika o štokavskom dijalektu, objavljenog 1958. godine (Die serbokroatischen Dialekte: Ihre Struktur und Entwicklung. I. Band: Allgemeines und die štokavische Dialektgruppe). Od njegovih knjiga najcitiranija je Istorijska fonologija slovenačkog jezika (2000. godine) koja je izašla u izvjesnoj seriji kod univerzitetskog izdavača Karla Vintera u Hajdelbergu. Od 2000. godine je njegova istraživačka produktivnost smanjena zbog različitih administrativnih funkcija. Bio je šef katedre za slavistiku, prodekan za humanistiku i od 2014. godine direktor-osnivač Fakulteta za jezike, književnosti i kulture na Univerzitetu u saveznoj državi Kansas (University of Kansas). Objavio je analizu ilirskog pokreta za zbornik ra-

Nijesam optimista za budućnost slavistike jer vidim da stvar zavisi od finansiranja, koje je povezano sa sve većim zahtjevima da stvaramo radnike za profitabilna preduzeća

dova u uspjehu-neuspjehu jezičkoga planiranja po svijetu (ur. Ofelia Garcia i Džoša Fišman), sociolingvistički pregled slovenskoga svijeta za zbornik o globalnoj sociolingvistici, kao i poglavlje o razvitku slovenske jezičke porodice za novo izdanje priručnika o indoevropskim jezicima kod izdavača Routledge (Routledge).

Druga grana njegovih radova odnosi se na problematiku otvorenoga pristupa u naučnom komuniciranju. Trenutno mu je glavni projekat redigovanje Enciklopedije slovenskih jezika i lingvistika za izdavača Brill (Brill) u Holandiji predviđene za objavljivanje 2020. godine.

- Veoma sam zadovoljan što nam je kolega Adnan Čirgić za Enciklopediju napisao poglavlje o crnogorskom jeziku. Rado vam saopštavam podatak da će nakon publikovanja Enciklopedije Fakultet za crnogorski jezik i književnost organizovati predstavljanje

toga velikoga projekta u Podgorici na kojemu će govoriti svi cijenjeni redaktori - kazao je Grinberg u razgovoru za Pobjedu.

POBJEDA: Koliko je interesovanje naučnika iz neslovenskih zemalja za kulture, istorije i jezike slovenskih naroda u savremenom svijetu?

GRINBERG: Interesovanje sa gledišta mogea rada s Enciklopedijom i s Društvom za slovensku lingvistiku, rekao bih, „još nije propalo“. Vjerovatno je najveće interesovanje u njemačkozboječim zemljama i Sjevernoj Americi. A nijesam optimista za budućnost slavistike jer vidim da stvar zavisi od finansiranja, koje je povezano sa sve većim zahtjevima da stvaramo radnike za profitabilna preduzeća. Prostor i podrška se za humanistiku nemilosrdno smanjuju. Nakon Drugog svjetskog rata slavistika je pod uticajem profesora Romana Jakobsona bila u SAD-

u krunska struka, a sad je marginalna, uglavnom postoji ukoliko su pojedinačni slavistički specijalisti na odsjecima po opštoj lingvistici. Na UCLA 1980-ih godina bili su najmanje četiri specijalista po slovenskoj lingvistici na slavistici, što je bilo mnogo za naše razmjere, a sad tamo nema nikoga. Ponosan sam da na mojem univerzitetu u Kansasu na slavistici imamo još tri specijalista kao i učitelje za „BHMS“, češki, poljski, ruski i ukrajinski, a ovo je rezultat toga da smo se snažno borili za naše postojanje. Studenti se, nažalost, danas zanimaju većinom samo za rusistiku.

POBJEDA: Od 2006. godine Crna Gora samostalno uspostavlja institucije i brine o njima, osniva institute, školuje kadar, proučava i afirmiše kulturnu baštinu. Objavljuje se Pravopis i Gramatika crnogorskoga jezika. Crnogorski jezik se izučava na fakultetu. U

decembru prošle godine vašingtonska Kongresna biblioteka dodijelila je međunarodni kod za crnogorski jezik itd. Kako Vi te činjenice tumačite u kontekstu južnoslovenskoga jezičkog stanja?

GRINBERG: Mislim da je ovaj proces prirodan, evidentan. Unekoliko je paralelna situacija s „Englishes“ po svijetu: razlikuju se npr. britanski, američki, kanadski, australijski, novozelandski engleski. Postoje pravopisi, rječnici, komisije po uzusu, znači strukture koje se brinu za standardizaciju jezika ma da su svi ti engleski jezici međusobno razumljivi. Crnogorski ima vlastite osobine koje ga čine jezikom koji nije manje različit od drugih jezika na osnovi štokavštine nego što su, recimo, američki i britanski engleski. Ukoliko sam dobro informisan, priznaje se pravo da državljani Crne Gore javno koriste svoj jezik bude li to hrvatski, srpski, bosanski ili crnogorski. Tako je, opet, jasno da ne stoji nijedan razlog koji bi bio protiv priznanja crnogorskog jezika ako se uvažava činjenica da postoji srpski, bosanski i hrvatski, tim prije što se u strukturi crnogorskoga jezika javljaju inovacije koje polaze iz crnogorske teritorije i nijesu poznate drugim standardnim štokavskim jezicima. U tom kontekstu bilo bi čudno da se ne brine o crnogorskom jeziku. Što se tiče koda za crnogorski jezik, mislim da je on koristan za elektronsko izdvajanje tekstova na crnogorskom jeziku. Time

Rijedak primjer

POBJEDA: Na prostoru Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije desile su se krupne društveno-političke promjene. Koliko Vam je kao slavisti poznat taj proces i kako se na njega gleda u naučnim krugovima?

GRINBERG: Mi slavisti, naravno, pratimo procese na prostoru bivše Jugoslavije. Nekadašnja država bila je za nas rijedak primjer multikulturene državne strukture po svojoj volji (tj. ne kao imperija) i bila je velik eksperiment da li može takva država balansirati interese svih i dugoročno postojati. Mnogo se u naučnim krugovima diskutuju ratni i po-jugoslavenski društveni procesi, naravno oko teme nacionalizma.

se skupljaju korpusi jezika, evidentiraju radovi producirani institucijama u Crnoj Gori itd.

POBJEDA: Postoji li saradnja s crnogorskim naučnim institucijama i koliko uspijevate ispratiti naučnu literaturu objavljenu u Crnoj Gori?

GRINBERG: Da budem iskren, stvarno ne znam koliko saradnje s crnogorskim naučnim institucijama postoji u SAD-u. Ali mogu da kažem da kad sam predložio svojim kolegama na Odsjeku za slavistiku sporazum s cetinjskim Fakultetom za crnogorski jezik i književnost, odmah su s oduševljenjem prihvatili prijedlog. Što se tiče naučne literature u Crnoj Gori, rado sam saznao npr. da je Lingua Montenegrina publikovana u otvorenom pristupu, što znači da nema prepreke da se na najbolji način upoznamo s radom kolega u Crnoj Gori.

Vlatko SIMUNOVIĆ

Sa potpisivanja Sporazuma o kulturnoj, obrazovnoj i naučnoj saradnji između FCJK i Univerziteta u Kansasu

Nakon Drugog svjetskog rata slavistika je pod uticajem profesora Romana Jakobsona bila u SAD-u krunska struka, a sad je marginalna

Veoma sam zadovoljan što nam je kolega Adnan Čirgić za Enciklopediju slovenskih jezika i lingvistika napisao poglavlje o crnogorskom jeziku